

SMO
SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY

KARTA
INVESTIČNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ

OŽIVENÍ CENTER MĚST

INOVATIVNÍ PŘÍSTUPY K MALOOBCHODU

Potenciál využití kreativního průmyslu v rámci vyprazdňujících se městských center

1. Význam tématu pro obec/město

Mnohá centra menších měst trpí procesem takzvaného smršťování souvisejícího se změnami spotřebního chování, ale i prostým vylidňováním způsobeným odchodem části obyvatelstva do míst, která se především z ekonomického hlediska jeví jako perspektivnější. Kreativní průmysl představuje relativně významný potenciál pro rozvoj upadajících center měst a místních komunit, protože intervence spojené s těmito odvětvími (jako např. podpora vzniku kreativních čtvrtí, řemeslných dílen, divadel, hudebních festivalů a turistických míst) mohou přitahovat nové obyvatele a aktivizovat stávající občanskou společnost.

Kreativní odvětví lze prakticky dělit na kulturně umělecké sektory a na inovativní odvětví s vysokou přidanou hodnotou vytvářenou lidskými znalostmi a dovednostmi. Mezi tyto průmysly lze řadit umění (filmový a hudební průmysl, scénické a výtvarné umění), užité umění (architektura, interiérový, průmyslový a komunikační design, módní návrhářství, reklama, výroby s uměleckou přidanou hodnotou), digitální průmysl (počítačová grafika a služby, výroba software, design multimédií, videoher), mediální a vydavatelské služby (žurnalistika, editorské a nakladatelské služby), znalostní odvětví (sektory intenzivně provázané s vědou a výzkumem s vysokou přidanou hodnotou v podobě inovací anebo vzdělávání), anebo zábavní služby (volnočasové aktivity včetně rekreačních a sportovních aktivit, veřejné umění často cílící na turisty).

2. Obecné předpoklady úspěchu strategií oživení center malých měst skrze kreativní průmysl

Mezi všeobecné strategie zvyšující atraktivitu a zlepšující image města pro kreativní třídu z řad stávajících, nebo potenciálních nově příchozích obyvatel patří investice do veřejného prostoru včetně regenerace veřejných prostranství a zlepšování občanské vybavenosti a infrastruktury. Revitalizace upadajících center měst by v ideálním případě měla směřovat ke kombinovanému funkčnímu využití, přičemž kromě komerční funkce, která může být ztělesněna kreativními odvětvími, je třeba myslet také na funkci obytnou. Specifické prostředí centra města může vytvářet zajímavou alternativu vůči rezidenčním čtvrtím v zázemí center

a rolí veřejné správy je pomáhat vytvářet cenově přijatelné a rozmanité způsoby bydlení pro různé sociální skupiny včetně kreativců. Otázka znovuoživení centra však nesouvisí pouze s rozvojem kreativních odvětví, ale také s mnohými atributy vyplývajícími z jejich úpadku, jako je snížená atraktivita, zvýšená kriminalita a vysoká míra tranzitní dopravy. Právě omezení automobilové dopravy a zvýšený důraz na pěší prostupnost je relativně často využívanou strategií pro zútulnění center.

V ideální případě by měly být pro kreativní odvětví využívány objekty a městské části, které z důvodů demografických (např. bývalé školy), společenských (např. bývalé administrativní objekty, obchody) nebo ekonomických změn (např. bývalé průmyslové objekty) ztratily na významu. Využití historického materiálního dědictví, ale i původních znalostí a dovedností, může být atraktivním nástrojem mobilizujícím kreativní jedince a přitahující turisty. Např. kulturní a umělecké iniciativy jsou autentičtější, pokud odkazují na historii a tradici regionu, se kterou jsou místní obyvatelé důvěrně obeznámeni.

Zmíněné materiální zásahy veřejné správy mohou sami o sobě přispět ke zlepšení vnímání center měst, pozitivním dopadům na jejich oživení však přispívá spíše budování sítí mezi širokým spektrem aktérů, mezi které patří zástupci veřejné správy, místní podnikatelé, regionálně rozvojové organizace, ale především řadoví obyvatelé města. Veřejná správa v tomto ohledu může plnit úlohu moderátora, který zahajuje a udržuje jednání mezi ostatními aktéry a zjišťuje a koordinuje jejich očekávání od potenciálních rozvojových strategií. Pokud jsou místní aktéři vtaženi do procesu revitalizace městského centra již od počátku jejího plánování, snižuje se riziko možných konfliktů a nesouhlasných postojů v době implementace oživujících strategií.

3. Příklady strategií na oživení upadajících center malých měst

Pozitivních příkladů oživení center měst je celá řada, ale s většinou z nich se setkáme převážně ve velkých městech s dostatečným množstvím finančních kapacit, investorů a rozsáhlým spektrem potenciálních uživatelů a zákazníků aktivit, které poskytují kreativní průmysly. Oproti tomu, v malých městech postižených určitou formou populačního a materiálního úpadku v oblasti centra se odehrává jen hrstka propagovaných a úspěšných příběhů. Vznik kreativních aktivit ale nemusí být vázán pouze na velká a významná města, protože kreativní třída bývá obvykle motivována jinými faktory (klid, specifická místa), nežli tradičními lokalizačními předpoklady pro vznik podnikatelských aktivit, jako je přítomnost velkého množství spotřebitelů a dodavatelů. Kreativní odvětví se v regionech málokdy objevují spontánně na základě působení zástupců kreativní třídy, ale spíše v důsledku působení veřejného sektoru, který může svou aktivitou vytvářet vhodné podmínky pro lokalizaci těchto sektorů.

Oživení venkovského maloměsta skrze kulturu a umění

Například regionální samospráva městečka Thomas v Západní Virginii¹ (USA) buduje na lokální kulturní tradici spojené s hudbou a pomocí podpůrných balíčků zaplňuje a oživuje doposud upadající centrum města ležícího ve spíše venkovském regionu trpícím úpadkem

hornictví. Samospráva sice navazuje na ojedinělé iniciativy započaté místními umělci, nicméně opravdový rozvoj kreativních odvětví (hudební bary, ateliéry a galerie) výrazně urychlily dva základní pilíře podpory revitalizace centra, kterými jsou (1.) velmi nízké výkupní ceny nemovitostí a nájemného podmíněné provozováním uměleckých iniciativ a zároveň bydlením v dříve opuštěných nemovitostech. Samosprávou jsou novým podnikatelům také zprostředkovávány architektonické služby spojené s rekonstrukcí nemovitosti a výhodné půjčky s přijatelnějšími podmínkami, než nabízí komerční bankovní společnosti. Navíc, (2.) nově příchozí začínající umělci mohou využít desetiměsíčního tréninkového programu zvyšujícího jejich podnikatelské dovednosti. Nutno dodat, že tyto iniciativy jsou sice prosazovány lokální a mikroregionální samosprávou, nicméně čerpají zdroje z regionálních a národních podpůrných programů na obnovu infrastruktury, brownfields a podporu turismu a kreativních odvětví.

Revitalizace průmyslového města skrze činnosti silných lokálních aktérů

Revitalizace centra města Waterville² ve státu Maine je silně vázaná na činnost místní soukromé umělecké vysoké školy, jejíž tradice a finanční kapitál umožnily vybudování kulturního a uměleckého centra majícího výrazný komunitní přesah do života celého regionu. Místní samospráva spolu se školou a muzeem amerického umění vybudovala zastřešující organizaci sdružující lokální kreativce, kteří nyní kolektivně pořádají kulturní akce nejen v rámci samotného uměleckého centra, ale rovněž ve veřejném prostoru (např. festival filmu a keramiky) včetně bývalých průmyslových areálů.

Oživení skrze kulturu jako cesta ke komplexnímu rozvoji města

Podobným způsobem propojení stávajících aktérů a iniciativ startuje obnovu centra i anglický Birkenhead³ v blízkosti Liverpoolu. I když prostředkem jeho revitalizace jsou opět kulturní a umělecké obory, spektrum zapojených hráčů je mnohem širší, protože zástupci veřejné správy si uvědomují, že upadající průmyslové město trpí celou řadou zásadních společenských problémů souvisejících s nízkou kvalitací, sociálním vyloučením a kvalitou základních služeb, které nesmí být zanedbávány. Umění a kultura ve veřejném prostoru fungují jako prostředky pro diskuzi a řešení těchto společenských témat, protože přitahují do centra města rozmanité sociálních skupiny. Opět je zde patrná návaznost na silnou uměleckou a průmyslovou tradici (např. keramický průmysl), která je využita jako komparativní výhoda a originální prvek, na kterém město staví svou image nového centra umění hluboce zakotvenou v místních rozvojových strategických plánech, na jejichž realizace sice vychází z místních potřeb, ale vyžaduje zapojení širokého spektra odborníků a etablovaných umělců.

Historické maloměsto Óbidos⁴ v Portugalsku definuje svou rozvojovou strategii velmi konkrétně, a to na základě jeho literární tradice, jíž jsou podřizovány mnohé nově vznikající i původní podnikatelské aktivity, které souvisí přímo s uměním (vydavatelství), nebo navázané na celkovou image města (literární hotel, pekárna apod.). Přestože je toto strategické zacílení navržené ze strany místní samosprávy, jeho financování je přímo závislé na dotacích z EU a UNESCO, které se podílejí mimo jiné na vzniku mnoha literárních festivalů. V podobném duchu se nesou strategie na regeneraci několika dalších Portugalských měst, která se zaměřují na jiná kulturní odvětví jako je hudba, řemesla a lidová umění⁴.

Oživení skrze rozvoj turismu

Turismus je často prosazovanou a mnohdy také zpochybňovanou cestou k oživení ekonomik upadajících měst. Přesto se lze ve světě setkat s mnoha případy, kdy je právě toto odvětví klíčovým prvkem při naplňování relativně úspěšných strategií pro obnovu malých měst. Kupříkladu ruský Nikel⁵ je malé město v těsné blízkosti hranice s Norskem, které bylo do devadesátých let závislé na těžbě a zpracování neželezných rud majících extrémní dopady na kvalitu životního prostředí. Během úpadku těchto odvětví bylo město odborníky a také národní strategií pro rozvoj turismu identifikováno jako jedno z míst s relativně vysokým potenciálem pro rozvoj různých forem cestovního ruchu (vojenský, přírodní, náboženský, zážitkový apod.). Stát (ministerstvo přírodních zdrojů a životního prostředí) tedy v návaznosti na tento dosud nevyužitý potenciál financoval přestavbu nevyužívaných budov v centru města za účelem vybudování návštěvnického centra. Lokální samospráva současně započala s poskytováním grantů a bezúročných půjček podporujících rozvoj drobných podniků ve službách, které jsou specificky zaměřené především na turismus.

Lokální podnikání jako cesta k omezení úpadku

Za podobně periferní lokalitu můžeme považovat také kanadskou Boavistu⁶, která bojuje s úpadkem způsobeným nedostatkem ekonomických aktivit a odchodem obyvatel do větších měst. Proto místní samospráva vytvořila organizaci, která revitalizuje tradiční venkovské domy a za nízké nájemné je poskytuje zájemcům majících podnikatelský plán zaměřený na rozvoj komunity a místní ekonomiky. Mezi nově vzniklými podniky tak vedle kaváren a restaurací nalezneme i řemeslné a umělecké dílny. Důležitým prvkem komunikace mezi podnikateli a samosprávou je její zahájení ještě před procesem samotné revitalizace, aby bylo jasné, k jakým účelům budou zrenovované objekty sloužit a jejich finální podoba neomezovala možnosti konkrétních zájemců.

Oživení centra skrze jednotlivé iniciativy místních aktérů

Obnova opuštěných, a přitom relativně exponovaných míst může být snazší na úrovni jednotlivých chátrajících areálů, které postupem času ztratily na významu. V Sardinské vesnici Argentiera v blízkosti města Sassari byl zchátralý průmyslový areál revitalizován místními umělci a využit jako regionální muzeum a místo pro pořádání venkovních kulturních a komunitních akcí. Zde byla hlavním investorem regionální samospráva, i když samotnou náplň objektu dávají primárně místní lidé a organizace. Obdobných příkladů bychom patrně po světě i v Česku našli relativně velké množství, protože na úrovni jednoho objektu může být klíčovým aktérem revitalizace i soukromý investor. Kupříkladu k oživení zámeckého parku v Teplicích přispěla „pouhá“ revitalizace drobného altánu, který je od té doby využíván pro konání hudebního festivalu Malá Paříž. Významný komunitní a kulturní přesah má také iniciativa spolku Hraničář v Ústí nad Labem využívající areál dříve chátrajícího kina, kde se nyní konají různorodé festivaly, společenská setkání, výstavy a koncerty.

Strategie na oživení center malých měst v Česku

Příklady oživení malých měst skrze kreativní odvětví nalezneme také v Česku, i když podpůrné nástroje poskytované státem a samosprávami nedosahují takového rozsahu. Například Kadaň⁷ podporuje aktivity na oživení vyprázdněného centra pomocí přímých dotací na vybavení provozoven nových i stávajících podniků ve výši 50–200 tisíc korun. Ruku v ruce

s touto grantovou podporou jde materiální revitalizace památkové zóny, které má zvyšovat zájem o město ze strany turistů a zároveň přispět rozvoji místních aktivit, mezi které patří také řada veřejných slavností, hudebních festivalů a trhů. Snad ještě větší důraz na obnovu památkově cenných objektů je kladen v projektech revitalizace centra Žatce⁸ i díky dotacím a projektům souvisejícím se zápisem města na seznam kulturního dědictví UNESCO. V historicky cenných objektech v centru města se lze i díky tomu setkat s rostoucím počtem nových aktivit jako jsou muzea, kavárny a víkendové festivaly. Nápady na oživení města byly v tomto případě shromažďovány mimo jiné skrze participační aktivity jako veřejná projednávání a digitální nástroj tzv. pocitové mapy. Revitalizace center pochopitelně probíhá i v dalších městech, nicméně ve většině případů se jedná spíše o materiální proměny bez přímého a systematického zacílení na budoucí aktivity, které skutečně centru vdechnou život.

4. Klíčové závěry

Oživení upadajících městských jader je poměrně komplexní otázkou zahrnující široké spektrum témat a aktérů, nicméně podpora kreativních odvětví může být jednou z dílčích cest, jak tohoto cíle dosáhnout. Koordinační a finanční podpora samospráv může tedy směřovat na aktivity, které vedení měst a regionů předem definuje jako kreativní nebo žádoucí v konkrétních oblastech města. Pomoc ze strany veřejné správy může spočívat v přímých dotacích konkrétních kreativních odvětví, různých finančních úlevách poskytnutých provozovatelům kreativních aktivit, nebo administrativní asistenci při podávání žádostí o granty na rozvoj kreativních podniků, či na revitalizaci opuštěných objektů. Nelze předpokládat, že všeobecné infrastrukturační investice na revitalizaci a podpora konkrétních kreativních odvětví přimějí obyvatele města automaticky k zakládání kreativních iniciativ a podniků, a to zvláště v případě, že jsou tyto aktivity pro daná města naprosto nové. Je naopak důležité, aby vedení měst a regionů dokázala rozeznat a důkladně analyzovat již existující aktivity místních kreativců a podpořit jejich budoucí směřování nebo následující růst a diverzifikaci. Společná a jednotná propagace nových i stávajících iniciativ pak může přispět ke zlepšení image celého města a zároveň může být jedním z nástrojů propojující místní kreativní třídu jejíž poznatky, zkušenosti a očekávání by měly být reflektovány podpůrnými nástroji produkovány veřejnou správou. Podpora rozvoje městských čtvrtí zaměřených na určitá kreativní odvětví následně druhotně může přispět k jejich revitalizaci, protože sami provozovatelé kreativních iniciativ mohou být nositeli a investory do fyzické obnovy prostředí, ve kterém žijí a podnikají. S místně zakořeněným talentem je třeba zejména v periferních oblastech pracovat dlouhodobě, aby mladí lidé ze středních škol a univerzit věděli o možnosti podpory kreativních projektů ze strany místní samosprávy. Dobrým marketingem kreativních strategií tak lze zmírnit míru odchodů mladých vzdělaných lidí z těchto měst.

Inspirace

- 1 [Oživení maloměsta Thomas skrze umělecké aktivity](#)
- 2 [Oživení centra Waterville skrze spolupráci uměleckých institucí](#)
- 3 [Kulturní revitalizace Birkenheadu](#)
- 4 [Revitalizace Óbidosu skrze literaturu](#)
- 5 [Turistická transformace Nikelu](#)
- 6 [Drobné služby v Boavistě](#)
- 7 [Oživení centra Kadaně](#)
- 8 [Revitalizace centra Žatce](#)

BROWNFIELDS

PŘEHLED DOTAČNÍCH PROGRAMŮ

OBSAH

Regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón.....	9
Restaurování movitých kulturních památek.....	10
Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností.....	11
Program podpory pro památky světového dědictví (dříve UNESCO).....	12
Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny.....	13
Havarijní program.....	14
Technologická inkubace.....	15
Služby infrastruktury – výzva I.....	16
Kreativní vouchery.....	17
Specifický cíl 4.4: Posilování úlohy kultury a udržitelného cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, sociálním začleňování a sociálních inovacích v rámci IROP 2021–2027.....	18
Další možnosti	
Integrovaný regionální operační program 2021 – 2027.....	19
Operační program Spravedlivá transformace.....	19
Creative Business Cup.....	19

Téma	OŽIVENÍ CENTER MĚST													
Název dotačního programu	Regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón													
Typ dotačního programu	Národní dotace													
Vyhlašovatel	Ministerstvo kultury													
Web	Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón mkcr.cz (gov.cz)													
Územní zaměření	MPR a MPZ nebo PR Kuks													
Orientační termín příjmu žádostí	Pro rok 2024 byl termín 15. listopadu 2023, vyhlášení další výzvy se opět očekává na podzim.													
Orientační výše alokace	Aktuálně není známa													
Typy příjemců	<p>Program je určen pro vlastníky kulturních památek, které se nachází se na území MPR nebo MPZ a PR Kuks, pro fyzické a právnické osoby. Není určen pro památky ve vlastnictví České republiky.</p> <p>Příspěvky na obnovu kulturních památek mohou být poskytnuty pouze do měst a obcí (dále jen měst), na jejichž území je prohlášena MPR nebo MPZ a památkovou rezervací Kuks (PR Kuks), kde je zpracován a schválen městský program regenerace dle výše uvedeného usnesení vlády.</p>													
Míra dotace	<p>Minimální výše podpory je 80 000. Výše příspěvku:</p> <table border="1" data-bbox="387 1205 1447 1473"> <thead> <tr> <th data-bbox="387 1205 1007 1283">Zdroje</th> <th data-bbox="1007 1205 1209 1283">města, kraje</th> <th data-bbox="1209 1205 1447 1283">FO, PO, církve</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="387 1283 1007 1350">Prostředky vlastníka nebo uživatele, případně jiné neveřejné zdroje</td> <td data-bbox="1007 1283 1209 1350">min. 50 %</td> <td data-bbox="1209 1283 1447 1350">min. 40 %</td> </tr> <tr> <td data-bbox="387 1350 1007 1417">Rozpočet města</td> <td data-bbox="1007 1350 1209 1417">0</td> <td data-bbox="1209 1350 1447 1417">min. 10 %</td> </tr> <tr> <td data-bbox="387 1417 1007 1473">Prostředky z Programu regenerace</td> <td data-bbox="1007 1417 1209 1473">max. 50 %</td> <td data-bbox="1209 1417 1447 1473">max. 50 %</td> </tr> </tbody> </table>		Zdroje	města, kraje	FO, PO, církve	Prostředky vlastníka nebo uživatele, případně jiné neveřejné zdroje	min. 50 %	min. 40 %	Rozpočet města	0	min. 10 %	Prostředky z Programu regenerace	max. 50 %	max. 50 %
Zdroje	města, kraje	FO, PO, církve												
Prostředky vlastníka nebo uživatele, případně jiné neveřejné zdroje	min. 50 %	min. 40 %												
Rozpočet města	0	min. 10 %												
Prostředky z Programu regenerace	max. 50 %	max. 50 %												
Typy podporovaných aktivit	Program je nástrojem k obnově kulturních památek nacházejících se v nejcennějších částech našich historických měst, prohlášených za památkové rezervace a památkové zóny.													
Podmínky přijatelnosti	<p>Příspěvek je přísně účelový a může být poskytnut výlučně na úhradu prací zabezpečujících uchování souhrnné památkové hodnoty kulturní památky, nacházející se na území městské památkové rezervace nebo městské památkové zóny.</p> <p>Není určen na modernizace a jiné práce prováděné v zájmu vlastníka, které nejsou pro uchování souhrnné památkové hodnoty kulturní památky nezbytné.</p>													

Téma	OŽÍVENÍ CENTER MĚST
Název dotačního programu	Restaurování movitých kulturních památek
Typ dotačního programu	Národní dotace
Vyhlašovatel	Ministerstvo kultury
Web	Program restaurování movitých kulturních památek mkcr.cz (gov.cz)
Územní zaměření	Území ČR
Orientační termín příjmu žádostí	Pro rok 2024 byl příjem žádostí ukončen 30. června 2024. Další výzva na rok 2025 se očekává v průběhu roku 2024.
Orientační výše alokace	Není známa
Typy příjemců	<p>Vlastníci movité kulturní památky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fyzické osoby. • Obce a jimi zřizované právnické osoby. • Církyve. • Neziskové organizace. • Právnické osoby. • Kraje.
Míra dotace	Maximální předpokládaná výše finančního příspěvku Ministerstva kultury ČR činí 90 % předpokládaných nákladů na obnovu movité kulturní památky.
Typy podporovaných aktivit	<p>Z tohoto programu jsou poskytovány finanční příspěvky na úhradu nákladů spojených s obnovou (restaurováním) kulturních památek, zejména takových, které jsou významnými díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi a jsou umístěny v budovách zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně-vzdělávací nebo náboženské účely. Jedná se zejména o kulturní památky, jako jsou např. oltáře včetně oltářních obrazů, závěsné obrazy, sochařská díla, kostelní lavice, varhany nebo kazatelny, které jsou umístěny v církevních objektech a dále o soubory uměleckých sochařských a malířských děl a předmětů výtvarného a užitého umění.</p> <p>Finanční příspěvek může být použit na obnovu (restaurování) kulturních památek, které jsou součástí nemovité kulturní památky (jsou pevně spojené s nemovitostí a nemají vlastní rejstř. č. ÚSKP), jako jsou oltáře, kazatelny, křtitelnice a varhany a zároveň může být použit příspěvek z jiných programů na úseku státní památkové péče na stavební obnovu nemovité kulturní památky, případně i na jiné součásti nemovité kulturní památky.</p>
Podmínky přijatelnosti	<p>Z příspěvku ani povinného spolupodílu na obnově kulturní památky nelze hradit „neuznatelné“ náklady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpracování restaurátorského záměru, zpracování restaurátorské zprávy, ■ pořízení a zpracování fotodokumentace, • všechny druhy režijních nákladů, • kopie výtvarných děl, • položka finanční rezerva, • stavební práce (injektáž zdiva, doplnění omítek apod.), • pronájem lešení, • pokud je příjemce příspěvku plátcem DPH, je DPH neuznatelným výdajem.

Téma	OŽIVENÍ CENTER MĚST
Název dotačního programu	Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností
Typ dotačního programu	Národní dotace
Vyhlašovatel	Ministerstvo kultury
Web	Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností mkcr.cz (gov.cz)
Územní zaměření	
Orientační termín příjmu žádostí	Ministerstvo kultury oznamuje, že ve smyslu vládních opatření ohledně úspory finančních prostředků ze státního rozpočtu nebude v roce 2024 vyhlášen program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností.
Orientační výše alokace	
Typy příjemců	
Míra dotace	
Typy podporovaných aktivit	
Podmínky přijatelnosti	

Téma	OŽIVENÍ CENTER MĚST
Název dotačního programu	Program podpory pro památky světového dědictví (dříve UNESCO)
Typ dotačního programu	Národní dotace
Vyhlášovatel	Ministerstvo kultury
Web	Program podpory pro památky světového dědictví (dříve UNESCO) mkcr.cz (gov.cz)
Územní zaměření	Program podporuje památky zapsané na Seznamu světového dědictví a památky, u kterých byl podán návrh na nominaci na tento seznam (tzv. Národní indikativní seznam).
Orientační termín příjmu žádostí	Výzva pro rok 2024 byla ukončena 3. 11. 2023. Vyhlášení výzvy na rok 2025 se připravuje.
Orientační výše alokace	Není známa
Typy příjemců	Oprávněným žadatelem o dotaci je fyzická či právnická osoba, s výjimkou státních příspěvkových organizací zřizovaných Ministerstvem kultury. Dotace nemůže být poskytnuta útvarům, které nemají právní osobnost. Žadatel musí mít sídlo na území České republiky.
Míra dotace	Dotace se poskytuje maximálně do výše 70 % plánovaných rozpočtových nákladů projektu. V případě snížení rozpočtu ministerstva v roce 2024 bude adekvátně snížena dotace na projekt.
Typy podporovaných aktivit	V rámci pravidel programu lze čerpat dotaci na některou z níže uvedených priorit: <ul style="list-style-type: none"> • Priorita č. 1 – Posouzení vlivů na památkovou hodnotu – Heritage Impact Assessment (HIA), zpracování a tvorba metodiky pro hodnocení dopadu návrhu na památkovou hodnotu. • Priorita č. 2 – Management plan (zpracování nebo aktualizace existujícího) a tvorba nominační dokumentace. • Priorita č. 3 – výzkumné projekty vztahující se k památkám, pro něž je Program určen a prohlubující poznání o jejich historii a hodnotách směřujících ke kvalitní péči o ně (např. archivní výzkum, stavebně historické průzkumy, odborné expertizy). • Priorita č. 4 – Prezentace, osvěta a edukace zaměřená na památky, na které je Program zaměřen (např. označení památek a související základní informace; konference, semináře a workshopy tematicky spojené s prezentací, péčí či přípravou nominace; publikační projekty zaměřené na různé cílové skupiny návštěvníků památek a osvětově výchovné projekty týkající se těchto památek, zvláště pak na odborné monografické publikace).
Podmínky přijatelnosti	Dotace se poskytuje přednostně na úhradu přímých nákladů projektu. V odůvodněných případech lze na základě doporučení příslušné komise dotaci poskytnout i na úhradu nepřímých (režijních) nákladů – například na nájem kancelářských prostor, nákup kancelářských potřeb, poštovné, telefony, poplatky za fax, internet, náklady na autoprovoz, účetní služby související s realizací projektu a další nepřímé náklady. Podíl nepřímých nákladů na celkové dotaci může činit maximálně 20 %.

Téma	OŽIVENÍ CENTER MĚST
Název dotačního programu	Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny
Typ dotačního programu	Národní dotace
Vyhlašovatel	Ministerstvo kultury
Web	Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny mkcr.cz (gov.cz)
Územní zaměření	Území ČR
Orientační termín příjmu žádostí	Do 31. ledna 2024
Orientační výše alokace	Není známa
Typy příjemců	Program je určen vlastníkům kulturních památek bez ohledu na typ vlastnictví s tím, že Programu se nemohou účastnit příspěvkové organizace Ministerstva kultury.
Míra dotace	Příspěvek může tvořit maximálně 80 % ze smluvní ceny díla nebo z ceny nakoupeného a v daném kalendářním roce zabudovaného stavebního materiálu (pokud jde o obnovu prováděnou svépomocí). Maximální hranice příspěvku se určuje přímou úměrou mezi výší příspěvku a smluvní cenou.
Typy podporovaných aktivit	Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny, je v rámci komplexní péče o památkový fond v České republice určen na podporu obnovy a zachování kulturních památek, zejména památek lidové architektury, jakými jsou například zemědělské usedlosti, chalupy, kapličky, boží muka, ale i ve prospěch obnovy a zachování venkovských kostelů, zámečků, tvrzí, technických děl, soch a pomníků, zahrad apod., které se nacházejí na území vesnických památkových rezervací a zón a krajinných památkových zón.

Téma	OŽIVENÍ CENTER MĚST
Název dotačního programu	Havarijní program
Typ dotačního programu	Národní dotace
Vyhlašovatel	Ministerstvo kultury
Web	Havarijní program mkcr.cz (gov.cz)
Územní zaměření	Území ČR
Orientační termín příjmu žádostí	Do 31. ledna 2024.
Orientační výše alokace	Není známa
Typy příjemců	Dotace je určena pro vlastníky nemovitých kulturních památek.
Míra dotace	<p>Závazné finanční spolupodíly (příjemce) na akci obnovy kulturní památky, dle zásad programu, dle typu prací jsou:</p> <ul style="list-style-type: none"> • min. 20 % v případě provedení statického zajištění objektu, opravy krovu a střechy a restaurování, • min. 30 % z ceny v příslušném roce nakoupeného a zabudovaného stavebního materiálu v daném roce, jsou-li práce prováděny svépomocí, • min. 40 % v případě provádění jiných prací na obnově kulturní památky než je výše uvedeno.
Typy podporovaných aktivit	<p>Havarijní program je v rámci komplexní péče o památkový fond v České republice určen zejména na záchranu a zajištění nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek, zejména na odstranění havarijního stavu střech a nosných konstrukcí staveb v havarijním technickém stavu, na jejich statické a celkové stavební zajištění, restaurátorské práce a na opravy krovů a střech (včetně komínů, římsy a klempířských a zámečnických prvků).</p> <p>Příspěvek je poskytován na stavební obnovu a restaurování kulturních památek zapsaných v Ústředním seznamu kulturních památek ČR v souladu se zásadami památkové péče pro zachování kulturního dědictví pro další generace.</p>

Téma	OŽIVENÍ CENTER MĚST
Název dotačního programu	Technologická inkubace
Typ dotačního programu	Národní dotace
Vyhlašovatel	Czechinvest
Web	https://technologickainkubace.org/
Územní zaměření	Území ČR
Orientační termín příjmu žádostí	Pro rok 2023 byl příjem žádostí ukončen 18. prosince 2023, další výzva se připravuje. Nyní se lze hlásit do tzv. preinkubace.
Orientační výše alokace	124 mil. Kč.
Typy příjemců	<ul style="list-style-type: none"> • Startupy do stáří 5 let • Inovátorské firmy • Vědecké projekty s obchodním potenciálem • Spin-off firmy • Studenti
Míra dotace	Přímá podpora ve výši 1 100 000–4 500 000 Kč a nepřímá podpora v hodnotě 500 000 Kč
Typy podporovaných aktivit	Vybrané technologické startupy získají přímou podporu ve výši 1 100 000–4 500 000 Kč a nepřímou podporu v hodnotě 500 000 Kč ve formě workshopů, seminářů, pomoci inkubačních manažerů, konzultací s odborníky na business a technologie, inkubaci v trvání až 2 roky, a to vše bez ztráty podílu ve firmě.

Téma	OŽIVENÍ CENTER MĚST
Název dotačního programu	Služby infrastruktury – výzva I
Typ dotačního programu	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
Vyhlašovatel	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Web	Služby infrastruktury – výzva I – API (agentura-api.org)
Územní zaměření	Území ČR mimo NUTS 2 Praha
Orientační termín příjmu žádostí	Příjem probíhá do 29. února 2024
Orientační výše alokace	1 mld Kč
Typy příjemců	<ul style="list-style-type: none"> • MSP • velké podniky • výzkumné organizace • municipality
Míra dotace	<p>Pro aktivitu A: dotace na projekt je poskytována minimálně ve výši 10 mil. Kč a maximálně do výše 30 mil. Kč.</p> <p>Pro aktivitu B: dotace na projekt je poskytována minimálně ve výši 5 mil. Kč a maximálně do výše 150 mil. Kč.</p> <p>Míra podpory: Aktivita A: 75 % celkových ZV. Aktivita B: 25 % – 50 % celkových ZV.</p>
Typy podporovaných aktivit	<p>A: Poskytování služeb inovačním malým a středním podnikům.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimulace činností v oblasti Val, navazování • a rozvíjení výzkumné spolupráce. • Podpora transferu vědeckých a technologických poznatků. • Komerencializace výsledků výzkumu. • Ochrana a využití práv duševního vlastnictví. • Zavádění a demonstrace nových technologií • a inovativních řešení. • Technické a technologické služby. • Strategické řízení a management inovací. • Validace nových podnikatelských modelů. • Přístup k mentorům, investorům a rizikovému kapitálu. <p>B: Rozšíření prostor a modernizace otevřené Val infrastruktury včetně pořízení nového vybavení nebo budování nové otevřené Val infrastruktury.</p>

Téma	OŽIVENÍ CENTER MĚST
Název dotačního programu	Kreativní vouchery
Typ dotačního programu	Národní plán obnovy
Vyhlašovatel	Ministerstvo kultury
Web	Kreativní vouchery mkcr.cz (gov.cz)
Územní zaměření	Území ČR
Orientační termín příjmu žádostí	Pro rok 2024 se očekává ohlášení výzvy v polovině ledna 2024, očekává se, že příjem žádostí bude pravděpodobně otevřen 1. února 2024 a bude ukončen 29. 2. 2024.
Orientační výše alokace	200 mil. Kč souhrnně pro všechny výzvy na rok 2023, pro rok 2024 zatím neoznáměno, celkově 560 mil. Kč po celou dobu realizace NPO.
Typy příjemců	Malé a střední podniky a kreativní profesionálové
Míra dotace	Jeden kreativní voucher může pokrýt max. 85 % z celkové výše odměny za službu kreativce, min. výše podpory může být 50.000 Kč bez DPH, max. výše podpory 200.000 Kč bez DPH, tzn. že alespoň 15 % z celkové ceny projektu bude muset pokrýt žadatel z vlastních zdrojů (případně i více, pokud bude cena projektu vyšší než 235.294 Kč). Minimální celková hodnota projektu mezi žadatelem a poskytovatelem služby tedy musí být ve výši alespoň 58.824 Kč bez DPH, max. výše projektu není stanovena.
Typy podporovaných aktivit	Opatření podpoří měkké inovace v malých a středních podnicích, jako je návrh webových stránek, design produktů a služeb, grafické návrhy nebo marketingové strategie a propagační činnosti v oblasti vývozu.
Podmínky přijatelnosti	Žadatel si musí před podáním žádosti vybrat poskytovatele služeb (kreativce) z Celostátní galerie kreativců na adrese www.kreativnicesko.cz . Může si vybrat jakéhokoli poskytovatele služeb (kreativce) za dodržení soutěžního, transparentního, nediskriminačního a bezpodmínečného nabídkového řízení (tj. výběr ekonomicky nejvýhodnější nabídky odpovídající tržní hodnotě – ceně v daném místě a čase za službu obvyklé). Následně žadatel s vybraným poskytovatelem služeb (kreativcem) uzavře smluvní vztah a dohodnou se na společném návrhu projektu, který si žadatel vytvoří sám nebo ho získá od poskytovatele služeb (kreativce) a přiloží ho k žádosti.

Téma	OŽIVENÍ CENTER MĚST
Název dotačního programu	Specifický cíl 4.4: Posilování úlohy kultury a udržitelného cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, sociálním začleňování a sociálních inovacích v rámci IROP 2021–2027
Typ dotačního programu	Integrovaný regionální operační program
Vyhlašovatel	Ministerstvo pro místní rozvoj
Web	IROP – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Kulturní dědictví a cestovní ruch (gov.cz)
Územní zaměření	Dle podmínek jednotlivých výzev.
Orientační termín příjmu žádostí	Dle podmínek jednotlivých výzev.
Orientační výše alokace	Celkově 8,8 mld. Kč
Typy příjemců	Dle podmínek jednotlivých výzev.
Míra dotace	Dle podmínek jednotlivých výzev.
Typy podporovaných aktivit	<ul style="list-style-type: none"> • revitalizace, odborná infrastruktura a vybavení pro: <ul style="list-style-type: none"> ○ národní kulturní památky, památky z Indikativního seznamu UNESCO a kulturní památky (pouze v ITI); ○ krajská, státní a obecní muzea; ○ knihovny vykonávající regionální funkce, základní knihovny provozované obcemi nad 10 000 obyvatel a základní knihovny se specializovaným knihovním fondem, Národní knihovnu ČR; • veřejná infrastruktura udržitelného cestovního ruchu – naučné stezky, navigační systémy měst a obcí, záchytná parkoviště, odpočívadla a sociální zařízení, turistická informační centra, budování turistických tras a revitalizace sítě značení, veřejná infrastruktura pro vodáckou a vodní turistiku. <p>Nyní jsou otevřeny například výzvy:</p> <p>90. výzva IROP – Cestovního ruchu – SC 4.4 (ITI) do 31.12.2027 (IROP – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – 90. výzva IROP – Cestovního ruchu – SC 4.4 (ITI) (gov.cz))</p> <p>62. výzva IROP – Památky – SC 4.4 (ITI) do 31.12.2027 (IROP – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – 62. výzva IROP – Památky – SC 4.4 (ITI) (gov.cz))</p> <p>52. výzva IROP – Památky – SC 4.4 (PR) do 3.6.2024 (IROP – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – 52. výzva IROP – Památky – SC 4.4 (PR) (gov.cz))</p> <p>51. výzva IROP – Památky – SC 4.4 (MRR) do 3.6.2024 (IROP – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – 51. výzva IROP – Památky – SC 4.4 (MRR) (gov.cz))</p> <p>50. výzva IROP – Muzea – SC 4.4 (ITI) do 31.12.2027 (IROP – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – 50. výzva IROP – Muzea – SC 4.4 (ITI) (gov.cz))</p> <p>16. výzva IROP – Knihovny (ITI) – SC 4.4 (MRR, PR) do 31.12.2027 (IROP – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – 16. výzva IROP – Knihovny (ITI) – SC 4.4 (MRR, PR) (gov.cz))</p>
Podmínky přijatelnosti	Dle jednotlivých výzev.

Další možnosti

Vybrané města, příp. kraje mohou mít ve svých zdrojích dotační či investiční pobídky podporující místní podnikatele, o konkrétních nabídkách doporučujeme informovat se na městském/ krajském úřadě.

Integrovaný regionální operační program 2021 – 2027

V rámci komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD) mohou být realizovány také projekty financované z IROP 2021–2027. Jedná se o specifický cíl 5.1. Mezi podporované aktivity patří například revitalizace kulturních památek;

- revitalizace a vybavení městských a obecních muzeí;
- rekonstrukce a vybavení obecních profesionálních knihoven;
- veřejná infrastruktura udržitelného cestovního ruchu.

Bližší informace na [IROP – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Komunitně vedený místní rozvoj \(CLLD\) \(gov.cz\)](https://www.moravskoslezsky.cz/rozkazy)

Operační program Spravedlivá transformace

V rámci tohoto operačního programu, který je určen pro tři uhelné regiony (Moravskoslezský, Ústecký a Karlovarský). Mezi podporované aktivity patří například vouchery pro podnikatele anebo obnova území.

Bližší informace na [Nabídka dotací – Operační program Spravedlivá transformace \(opst.cz\)](https://www.opst.cz/)

Creative Business Cup

Národní kolo soutěže (konané každoročně) pro startupy z kreativních odvětví, jako je například design, elektronika, software, počítačové hry, 3D tiskárny, móda, architektura, reklama, film, fotografie, gastronomie, volnočasové aktivity, hračky, hudba nebo audiovizie. V rámci globálního finále budou startupy soutěžit mj. o finanční odměnu pro vítěze a mnoho dalších cen.

Více na: <https://creativebusinesscup.cz/>

Autoři: Mgr. Jan Píša, Ph.D., Mgr. Pavlína Toporská

© SMOČR 2023

Svaz měst a obcí ČR
www.smocr.cz

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Projekt byl realizován za příspěví prostředků
státního rozpočtu ČR z programu Ministerstva
pro místní rozvoj

S podporou:
Ministerstvo pro místní rozvoj
České republiky